

OBSAH

PREDHOVOR 11

ZÁKLADY EKONOMICKEJ TEÓRIE 13

1	Základné pojmy a zákony ekonomiky	13
1.1	Obmedzenosť	14
1.2	Voľba	14
1.3	Alternatívne náklady	15
1.4	Špecializácia	15
1.5	Výmena	15
1.6	Produkcia	16
1.7	Bohatstvo a vlastníctvo	16
1.8	Ekonomické analýzy	17
1.9	Ekonomické premenné a ich meranie	18
1.10	Ekonomické teórie	19
1.11	Metóda ekonomiky	19
1.12	Ekonomické modely	20
1.13	Omyly a klamné závery v ekonomike	21
1.14	Mikroekonomika a makroekonomika	22
1.15	Pozitívna a normatívna ekonomika	23
1.16	Hraničná analýza	24
1.17	Dôležité pomocné disciplíny na štúdium ekonomiky	24
2	Ekonomický problém	26
2.1	Zdroje – výrobné činitele	26
2.1.1	Pôda	26
2.1.2	Práca	26
2.1.2.1	Mobilita práce	27
2.1.3	Kapitál	28
2.1.4	Podnikateľ	30
2.2	Hranica produkčných možností	30
2.3	Ekonomické systémy	37
2.3.1	Druhy rozdeľovacích mechanizmov	38

2.3.1.1	Cenový systém	39
2.3.2	Klasifikácia ekonomických systémov	41
2.3.2.1	Voľná trhov ekonomika	42
2.3.2.2	Príkazov ekonomika	43
2.3.2.3	Zmiešan ekonomick systém	43
2.4	Kruhov toky vstupov a výstupov	44
3	Dopyt a ponuka	46
3.1	Trhy	46
3.1.1	Dokonal trhy	47
3.2	Dopyt	48
3.2.1	Formy vyjadrenia dopytu	49
3.2.2	Zmeny v množstve, po ktorom je dopyt, a zmeny v dopyte	52
3.2.3	činitele spôsobujúce posun krivky dopytu	53
3.2.4	Posuny krivky dopytu. Cenov pružnosť	56
3.3	Ponuka	57
3.3.1	Formy vyjadrenia ponuky	58
3.3.2	Zmeny ponúkaného množstva a zmeny ponuky	60
3.3.3	Faktory zapríčiňujúce posun krivky ponuky	61
3.3.4	Vplyv času na dopyt a ponuku. Cenov pružnosť ponuky	63
3.4	Rovnováha ponuky a dopytu	64
3.4.1	účinky zmien v dopyte	67
3.4.2	účinky zmien v ponuke	68
3.4.3	Simultánne zmeny ponuky a dopytu	69
4	Formy podnikania a úloha štátu v zmiešanej ekonomike	71
4.1	Formy podnikania	72
4.1.1	Firma jednotlivca (individuálne vlastníctvo)	73
4.1.2	Partnerstvo	75
4.1.2.1	Novela Hospodárskeho zákonníka v ČSFR	77
4.1.3	Korporácie	78
4.1.3.1	Spôsoby a formy získavania kapitálu	81
4.1.3.2	Výhody a nevýhody korporácie	83
4.1.4	Iné typy podnikateľských organizácií	84
4.1.5	Problémy s veľkým podnikaním	85
4.2	úlohy vlády v zmiešanej ekonomike	86
4.2.1	Zkladn trhov modely	86
4.2.2	Dôvody zásahu vlády do ekonomiky	88
4.2.3	činnosť vlády a jej nástroje	89

MAKROEKONOMIKA 95

5	Hrub nrodn produkt	97
----------	------------------------------	-----------

5.1	Meranie hrubého národného dôchodku	99
5.1.1	Výdavková metóda merania hrubého národného produktu	100
5.1.2	Dôchodkový prístup k výpočtu hrubého národného produktu	103
5.2	Od národného dôchodku k použiteľnému osobnému dôchodku	104
5.3	Agregátna miera ekonomického blahobytu	106
5.4	Porovnanie merania produkcie v západných štátoch a v bývalých krajinách RVHP	107
6	Nezamestnanosť a inflácia	109
6.1	Nezamestnanosť	109
6.1.1	Typy nezamestnanosti	111
6.2	Inflácia	113
6.2.1	Cenové indexy	115
6.2.2	Deflácia	116
6.2.3	Typy inflácie	118
7	Hospodárske cykly	119
7.1	Teórie hospodárskych cyklov	121
7.2	Hospodárske cykly v USA – 20. storočie	122
7.3	Ukazovatele hospodárskych cyklov	123
8	Určenie národného dôchodku	
	Keynesiánska makroekonomika	125
8.1	Anatómia modelu agregátnych výdavkov	127
8.1.1	Zložky agregátnych výdavkov	128
8.1.1.1	Spotreba a sporenie	128
8.1.1.2	Investície	135
8.1.1.3	Nákupy vlády	136
8.1.1.4	Zahraničný sektor	137
8.1.2	Agregátne výdavky	137
8.2	Makroekonomická keynesiánska rovnováha (ekvilíbrio)	139
8.2.1	Dve cesty k rovnováhe	139
8.2.2	Paradox sporivosti	142
8.2.3	Multiplikátor	142
8.2.4	Akcelerátor	145
8.3	Fiškálna politika	146
8.3.1	Inflačná a recesná medzera	147
8.3.2	Dva typy fiškálnej politiky	148
8.3.2.1	Legislatívna fiškálna politika	149
8.3.2.2	Automatické stabilizátory	150
8.3.3	Rozpočet plnej zamestnanosti	151
9	Peniaze a monetárne teórie	153

9.1	Peniaze	153
9.1.1	Funkcie peňazí	153
9.1.2	Typy peňazí	155
9.1.2.1	Tovarové peniaze	155
9.1.2.2	Symbolické peniaze	156
9.1.2.3	Bankové peniaze	157
9.1.3	Likvidita a transakcie	159
9.1.4	Množstvo peňazí – ponuka peňazí	159
9.1.4.1	Peniaze v úzkom zmysle slova	160
9.1.4.2	Peňažné agregáty v širšom zmysle slova – M_2 a M_3	161
9.1.5	Dopyt po peniazoch	162
9.2	Monetárne teórie	163
9.2.1	Kvantitívna teória peňazí	164
9.2.2	Keynesiánska monetárna teória	168
9.2.3	Moderná monetárna teória	171

10 Finančné inštitúcie a centrálna banka 173

10.1	Komerčné banky	174
10.1.1	Bilancia komerčných bánk	176
10.1.2	Banky a tvorba peňazí	180
10.1.2.1	Pôvod bankovníctva	180
10.1.2.2	Moderné bankovníctvo – depozity	182
10.1.2.3	Mnohonásobná tvorba bankových depozitov	183
10.2	Centrálna (emisná) banka	186
10.2.1	Úlohy centrálnej banky	186
10.2.2	Ústredná banka Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky	188
	Štátna banka česko-slovenská (ŠBČS)	188
10.2.2.1	Činnosť štátnej banky česko-slovenskej	189
10.2.2.2	Nástroje na usmerňovanie činnosti bánk a sporiteľní	190
10.2.2.3	Riadenie, organizácia a hospodárenie štátnej banky česko-slovenskej	190
10.2.3	Centrálna banka Spojených štátov amerických – Federal Reserve System (Fed)	191
10.2.3.1	Štruktúra Centrálnej banky USA	191
10.2.3.2	Bilancia Federálneho rezervného systému	192
10.2.3.3	Nástroje Fed	194
10.3	Dodatok: Finančné trhy, burzy a úver	196

11 Monetárna politika – štátny rozpočet – verejný dlh 200

11.1	Monetárna politika	200
11.2	Štátny rozpočet	202
11.3	Verejný (národný) dlh	205

12	Agregátny dopyt a agregátna ponuka	210
12.1	Krivka agregátneho dopytu	211
12.1.1	Ceny a agregátny dopyt	211
12.1.2	Posuny v krivke agregátneho dopytu	213
12.2	Krivka agregátnej ponuky	214
12.2.1	Makroekonomická dynamika	217
12.2.1.1	Trh práce	217
12.2.1.2	Posuny v krivke agregátnej ponuky	219
12.2.1.3	Makroekonomická rovnováha	221
13	Problémy inflácie a nezamestnanosti	
	Phillipsove krivky	222
13.1	Inflácia	222
13.1.1	Inflácia zo strany dopytu (dopytová inflácia)	222
13.1.2	Inflácia zo strany ponuky	224
13.2	Nezamestnanosť	227
13.2.1	Plná zamestnanosť a prirodzená miera nezamestnanosti	228
13.2.2	Príčiny rastu nezamestnanosti	229
13.3	Závislosť medzi infláciou a nezamestnanosťou – – Phillipsova krivka	231
13.3.1	Teória prirodzenej miery Krátkodobá a dlhodobá Phillipsova krivka	233
14	Formovanie novej klasickej makroekonomiky	237
14.1	Teória racionálnych očakávaní	239
14.1.1	Ekonomovia školy racionálnych rozhodnutí	241
14.1.2	Cenové prekvapenia	241
14.1.2.1	Lukasove krivky	243
15	Ekonomický rast – obyvateľstvo – ekonomická stabilizácia	248
15.1	Ekonomický rast	248
15.1.1	Zdroje ekonomického rastu	250
15.2	Obyvateľstvo a ekonomický vývoj	251
15.2.1	Problémy rozvojových krajín	252
15.2.2	Obyvateľstvo Slovenska a jeho ekonomika	254
15.3	Ekonomická stabilizácia	257
	LITERATÚRA	260
	VECNÝ REGISTER	262
	MENNÝ REGISTER	273